

EXPUNERE DE MOTIVE

Spre deosebire de marea majoritate a statelor UE cu tradiție academică, România deține, înființate fiind prin diverse legi, un număr de cinci instituții de consacrare științifică cu titlul de „academie“, suplimentar Academiei Române (Academia Oamenilor de Știință din România – AOSR, Academia de Științe Tehnice, Academia de Științe Agricole, Academia de Științe Medicale, Academia de Științe ale Securității Naționale).

Modelul instituțional al acestor academii vizează, pe de o parte, de regulă, revendicarea, ca legitimitate, de la diverse instituții și personalități ale perioadei interbelice și transformarea prin lege a unei asociații de drept privat într-o instituție publică, iar pe de altă parte, acordarea de indemnizații, de valori variabile, și titluri paralele celor acordate de Academia Română (indemnizațiile nefiind cumulabile între ele, tendința generală este ca o persoană să fie membră a unei singure academii).

Nu doar că Academia Română acoperă, din punct de vedere al reprezentării științifice, toate domeniile de referință ale diverselor academii paralele, însă ele însele își suprapun propriile arii de competență (exemplu: secția AOSR cu cei mai mulți membri, 47, este cea de științe medicale, specialitate care beneficiază și de propria Academie), rezultatul fiind unul de natură inflaționistă la nivelul acordării calității de membru pentru înalte contribuții științifice, împreună cu indemnizația aferentă.

În ceea ce privește în mod direct Academia Oamenilor de Știință din România, este de remarcat că, la rândul ei, este rezultatul convertirii unei asociații private într-o instituție publică și că o analiză a rapoartelor ei de activitate din ultimii cinci ani și a bugetelor aferente indică o lipsă profundă de activități de cercetare, a contribuțiilor științifice propriu-zise ori a participării la dialogul public pe teme de interes societal, care să indice interesul public în numele căruia este acordată subvenția de stat.

Bugetul anual al Academiei Oamenilor de Știință din România constă, majoritar, din această subvenție de la Stat – care este cheltuită, în proporție copleșitoare, pentru plata indemnizațiilor membrilor (60%) și salariile personalului (25%). Astfel, pentru anul 2019, dintr-un buget inițial de 10.659.000 lei, 5,8 milioane lei reprezentau indemnizațiile, iar 2,6 milioane de lei, cheltuieli de personal, doar 238.000 de lei fiind destinați, inițial, activităților propriu-zise (a căror natură apare a fi mai curând organizarea de conferințe și acordarea de premii).

Având în vedere situația excepțională prin care trece societatea românească drept efect al pandemiei de coronavirus, precaritatea fondurilor disponibile, în ultimele decenii, pentru susținerea cercetării și necesitatea orientării eforturilor bugetare către domeniul cercetării efective, propunem prin prezenta inițiativă legislativă finanțarea AOSR exclusiv din venituri proprii – un model pentru momentul depunerii propunerii legislative fiind finanțarea similară pentru o instituție din același spectru, Academia de Științe ale Securității Naționale – și, corelativ, limitarea viageră a indemnizațiilor.

Iulian Bulai,
deputat USR

